

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/134/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2223201913
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Behranová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:2223201913.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Eva Behranová a sudkýň: JUDr. Dominika Horváthová a JUDr. Ľubica Spálová, v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XXX, XXX XX D., 2. E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, XXX XX F., obaja žalobcovia zastúpení: JUDr. Dominika Lidayová Bašaryová, advokátka so sídlom Riadok 1962/7, 034 01 Ružomberok, proti žalovanému: G. H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. J. XX, XXX XX D., o určenie vlastníckeho práva, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k.: 10C/51/2023 – 193 zo dňa 06. júna 2024, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalovaný má voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výroku I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi pozemkov registra „C“ s parcelným č. 297 záhrady, vo výmere 195 m², s parcelným č. 299/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 255 m² a parcelným č. 299/4 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 201 m² evidovaných Okresným úradom Dunajská Streda, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. F.. Výrokom II. priznal žalovanému voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1 V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 134 ods. 1, § 198 ods. 1, § 202, § 205 ods. 1, § 218 ods. 1, § 135a ods. 2, § 872 ods. 1, 4, 5 zákona č. 40/1964 Z. Občiansky zákonník (v ďalšom texte len „Občiansky zákonník“), § 137 písm. c), § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“).

1.2 Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalobcovia sú výlučnými vlastníkami rodinného domu súpisné č. XX zapísaného na liste vlastníctva č. XXX, táto skutočnosť nebola sporná. Žalovaný je evidovaný ako vlastník pozemkov parcelné č. 297, 299/2 a 299/4 na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie F., pričom rodinný dom žalobcov stojí na parcele č. 299/2. Žalobcovia nadobudli rodinný dom kúpnu zmluvou uzavretou formou notárskej zápisnice zo dňa 19.04.1989. Predávajúci odpredali žalobcom do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov ako kupujúcim rodinný dom, vedľajšie stavby a studňu za dohodnutú kúpnu cenu 41 930 Kčs. V zmluve bolo ďalej uvedené, že plocha pod domom nie je predmetom prevodu, pretože podľa výpisu z pozemkovej knihy tvorí vlastníctvo čl. štátu, a podľa potvrdenia Miestneho národného výboru v F. k predmetnému pozemku bude zriadené právo osobného užívania pozemku v prospech nadobúdateľov. Žalovaný nadobudol sporné pozemky do vlastníctva dedením a kúpou. Tieto pozemky boli pôvodne pridelené jeho starým rodičom v roku 1930, avšak ich vlastnícke právo bolo zapísané až v roku 2006. Miestny národný výbor vo F. v roku

1989 potvrdil žalobcom, že im po registrácii zmluvy bude pridelená do trvalého užívania parcela č. 299 a 298. Následne v roku 1990 žalobcovia požiadali Miestny národný výbor o odkúpenie pozemkov parc. č. 297, 298 a 299. Od roku 2008 do roku 2012 platili žalobcovia daň z nehnuteľností aj za parcelu č. 298, no od roku 2013 ju platí už len žalovaný. V roku 2008 žalovaný aj v mene ostatných spoluvlastníkov vyzval žalobcov na rokovanie, keď zistil, že ich dom stojí na jeho pozemku. Navrhol im predaj pozemku, prenájom alebo odkúpenie ich domu. Na tieto výzvy, vrátane výziev na vypratanie hnutelných vecí a odstránenie prípojky vody, žalobcovia opakovane nereagovali.

1.3 Súd prvej inštancie po ustálení, že žalobcovia majú právny záujem na určení, že sporné nehnuteľnosti patria do ich vlastníctva konštatoval, že žalobcovia sa domáhali určenia ich vlastníckeho práva k sporným pozemkom najmä na základe vydržania. Súd preskúmal štyri podmienky pre vydržanie veci: spôsobilý predmet vydržania, subjekt vydržania, oprávnená držba a vydržacia doba a zistil, že prvé dve podmienky boli splnené. Kľúčovou otázkou bolo, či žalobcovia boli dobromyseľnými oprávnenými držiteľmi sporných pozemkov. Súd dospel k záveru, že žalobcovia nemohli byť dobromyseľnými oprávnenými držiteľmi sporných pozemkov predovšetkým poukazom na kúpnu zmluvu z 19. apríla 1989, ktorá výslovne uvádzala, že plocha pod domom nie je predmetom prevodu, pretože podľa pozemkovej knihy patrila československému štátu. Súd sa stotožnil s názorom, že oprávnená držba vyžaduje, aby držiteľ nakladal s vecou ako so svojou vlastnou a bol dobromyseľný, že mu patrí, bez akýchkoľvek pochybností. Samotná evidencia sporných nehnuteľností v katastri, kde žalobcovia nikdy neboli vedení ako vlastníci, sponchyňuje ich dobromyseľnosť. Nestačí vnútorné presvedčenie žalobcov, že im nehnuteľnosti patria, pretože im malo vzniknúť aj právo osobného užívania, ich dobromyseľnosť musí byť daná objektívne. Žalobcovia tvrdili, že chceli nadobudnúť záhradu a predávajúci ich ubezpečovali o nerušenom užívaní pozemkov popri dome. Súd zdôraznil rozdiel medzi užívaním a vlastníctvom veci. Skutočnosť, že niekto vec užíva, neznamená automaticky, že je jej vlastníkom. Z kúpnej zmluvy muselo byť žalobcom známe, že vlastníkom sporných pozemkov bol v čase jej uzavretia štát, a preto predávajúci nemohli previesť vlastnícke právo k pozemkom. Na základe kúpnej zmluvy teda nemohli byť dobromyseľní v tom, že im vznikne vlastnícke právo aj k pozemkom. Táto skutočnosť však nevylučuje užívacie právo k pozemkom. Dobromyseľnosť žalobcov bola vyvrátená aj ďalšími dôkazmi. Hoci tvrdili, že ich dobromyseľnosť potvrdil Miestny národný výbor (MNV) príslubom pridelenia pozemkov do trvalého užívania, súd uviedol, že k skutočnému prideleniu nikdy nedošlo, pretože by to vyžadovalo uzavretie a registráciu dohody o osobnom užívaní na štátnom notárstve. K tomu však nedošlo, inak by sa ich právo osobného užívania automaticky transformovalo na vlastnícke právo v zmysle § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Samotná žiadosť žalobcov z 22. augusta 1990 o odkúpenie sporných pozemkov od Miestneho národného výboru svedčí o tom, že si boli vedomí, že im pozemky vlastnícky nepatria. Nepreukázali žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by neskôr mohli nadobudnúť presvedčenie, že sa stali vlastníkmi. Žalobcovia argumentovali aj tým, že im vzniklo právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní. Súd rozlíšil medzi vznikom práva na uzavretie dohody a vznikom samotného práva osobného užívania. Novela Občianskeho zákonníka účinná od 1. januára 1992 transformovala právo osobného užívania na vlastnícke právo, zatiaľ čo právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní viedlo len k právu na uzavretie kúpnej zmluvy k pozemku. Toto právo však zaniklo, ak nebolo uplatnené do 1. januára 1993. Žalobcovia toto právo nevyužili, a preto na nich vlastnícke právo k pozemkom neprešlo. Súd tiež poukázal na zásadu, že práva patria bdelym, a žalobcovia mali svoje právo uplatniť včas. Ak aj žalobcom vzniklo právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní, nemohli nadobudnúť presvedčenie, že im pozemky patria, pretože pre vznik samotného práva osobného užívania bola potrebná registrácia na štátnom notárstve a ďalší úkon príslušného orgánu. Súd skúmal aj, či právo osobného užívania vzniklo predchádzajúcim vlastníkom rodinného domu, pretože v takom prípade by prešlo zo zákona na žalobcov. Žalobcovia však nepreukázali, že by toto právo vzniklo ich predchodcom, a teda nebol preukázaný ani jeho prechod na nich a následná zmena na vlastnícke právo. Pokiaľ ide o platenie dane z nehnuteľností, súd uviedol, že hoci to môže byť podporný argument pre vlastníctvo, v tomto prípade samotné platenie dane nezakladá dobromyseľnosť žalobcov, pretože všetky ostatné okolnosti dobromyseľnosť vyvracajú. Vzhľadom na to, že žalobcovia nepreukázali dobromyseľnú držbu sporných nehnuteľností, súd dospel k záveru, že nemohli nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, ani iným spôsobom. Z tohto dôvodu súd žalobu zamietol.

1.4 Súd prvej inštancie konštatoval, že nevykonával výsluch navrhovaných svedkov zo strany žalobcov, pretože ich výpovede by neboli schopné preukázať dobromyseľnosť žalobcov, ktorá bola jednoznačne vyvrátená predloženými listinnými dôkazmi, z ktorých mnohé predložili sami žalobcovia (napr. kúpna zmluva, žiadosť o odkúpenie pozemkov). Výsluch svedkov by bol neúčelný a v rozpore so zásadou

rýchlosti a hospodárnosti konania. Žalobcovia namietali, že žalovaný nepreukázal genézu nadobudnutia vlastníctva sporných pozemkov a spochybnili jeho dobromyseľnosť. Súd však uviedol, že dôkazné bremeno leží na žalobcoch, ak sa domáhajú určenia vlastníckeho práva. Žalovaný je evidovaný ako vlastník v katastri nehnuteľností, predpokladá sa, že je vlastníkom, pokiaľ sa nepreukáže opak. Žalovaný teda nemusí preukazovať svoje vlastníctvo, preukázanie opaku je na žalobcoch. Je irelevantné, či je skutočným vlastníkom žalovaný alebo tretia osoba, ak žalobcovia nedokážu preukázať svoje vlastné vlastníctvo. V súlade s ustálenou judikatúrou súdov Slovenskej republiky sa prvoinštančný súd zaoberal len relevantnými argumentmi potrebnými pre rozhodnutie. Samotná skutočnosť, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno o vzniku vlastníckeho práva vydržaním alebo iným spôsobom, stačila na zamietnutie žaloby, súd sa preto ostatnými argumentmi strán nezaoberal, pretože nemohli ovplyvniť konečné rozhodnutie.

1.5 Vzhľadom na plný úspech žalovaného v konaní mu vzniklo právo na plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) C. s. p.), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) C. s. p.), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) C. s. p.) a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) C. s. p.)

2.1 Podľa žalobcov je napadnutý rozsudok založený na viacerých nesprávnych skutkových zisteniach. Tvrdia, že zaplatili kúpnu cenu za sporné pozemky nad rámec sumy uvedenej v kúpnej zmluve z roku 1989, čo žalovaný nepoprel. Svoje vlastnícke právo odvodzujú od ústnej dohody a tvrdeného práva osobného užívania, nie od písomnej zmluvy. Súd prvej inštancie nezohľadnil, že žalovaný nepreukázal oslovenie žalobcov v mene spoludedičov v roku 2008, pričom dedičia o existencii domu vedeli, pretože ide o dom ich starých rodičov. Skutočnosť, že odvolatelia platili daň z nehnuteľnosti za pozemky až do roku 2012, naznačuje, že nemali dôvod predpokladať nároky iných osôb.

2.2 Súd prvej inštancie podľa odvolateľov nesprávne posúdil ich dobromyseľnosť. Svoju argumentáciu o nedobromyseľnosti opiera o kúpnu zmluvu z roku 1989, ktorá explicitne vylučovala pozemok pod domom z prevodu. Odvolatelia však opakovane uvádzali, že kúpnu cenu za sporné pozemky zaplatili na základe ústnej dohody, pričom vtedajšie právne prostredie často viedlo k takýmto neformálnym dohodám o prevode nehnuteľností. Predávajúci navyše odvolateľom tvrdili, že pozemky sú ich a majú k nim právo osobného užívania, napriek zápisu v pozemkovej knihe o vlastníctve štátu. Odvolatelia sa spoľahli na tieto tvrdenia, ako aj na potvrdenie od Miestneho národného výboru o pridelení pozemkov do trvalého užívania. Ak by tieto tvrdenia boli pravdivé, odvolatelia by nadobudli vlastnícke právo k pozemkom zo zákona na základe prechodných ustanovení Občianskeho zákonníka platných od roku 1992. Dobromyseľnosť odvolateľov potvrdzujú aj ďalšie okolnosti. Predávajúci a ich právni nástupcovia si viac ako 20 rokov nerobili nároky na pozemky. Právni nástupcovia predávajúcich si minimálne do roku 2008 neboli vedomí, že by mali byť vlastníkami pozemkov pod domom. Samotný žalovaný uznal, že odvolatelia si mali možnosť pozemky „vybaviť alebo vydržať“. Navyše, je nelogické, aby predávajúci predali rodinný dom s hospodárskymi budovami a studňou, ak by si chceli ponechať pozemok pod nimi alebo prístupovú cestu. Odvolatelia sa o pozemok riadne starali a platili dane. Žiadny z predávajúcich nespochybňoval nadobudnutie pozemkov odvolateľmi za svojho života. Hoci v čase prevodu nebolo možné nadobudnúť nehnuteľnosť ústnou dohodou, absencia perfektne právneho úkonu nevylučuje vydržanie, čo potvrdzuje aj aktuálny rozsudok Najvyššieho súdu SR z 13. mája 2024. Súd prvej inštancie opomenul, že pre dobromyseľnosť nie je potrebné preukázať konkrétny titul držby ani splniť všetky zákonné požiadavky na právne úkony, čím nesprávne právne posúdil podmienky vydržania.

2.3 Odvolatelia ďalej namietli nevykonanie navrhnutých dôkazov zo strany súdu. Pôvodne navrhovali vypočutie svedkov K. F. a L. F., ktorí boli predávajúcimi sporných nehnuteľností. Títo svedkovia mohli potvrdiť, že si po predaji nehnuteľností nerobili žiadne nároky a taktiež mohli potvrdiť prijatie úhrady aj za sporné pozemky, hoci tieto neboli zahrnuté v písomnej kúpnej zmluve. Títo svedkovia sú už zosnulí, odvolatelia preto navrhli výsluch ich dedičov. Tí by podľa odvolateľov mohli potvrdiť, či sa ich predkovia pred smrťou považovali za vlastníkov sporných pozemkov, či sa vyjadrovali k okolnostiam

predaja rodinného domu, či informovali svojich dedičov o vlastníctve sporného pozemku a či v ich rodine boli pozemky zastavané domom starých rodičov považované za predané. Svedecké výpovede týchto dedičov sú relevantné aj preto, že niektorí z nich boli priamo prítomní pri dohadovaní okolností prevodu nehnuteľností, vrátane sporných pozemkov. Hoci si odvolatelia už presne nespomínajú, kto z príbuzných predávajúcich bol osobne prítomný, navrhnutí svedkovia by to vedeli určiť a mohli by potvrdiť aj prijatie úhrady za sporné pozemky. Odvolatelia zdôraznili, že nemajú iný spôsob, ako zabezpečiť potvrdenie týchto skutočností, a preto nepredvolanie navrhnutých svedkov výrazne zhoršilo ich možnosti uniesť dôkazné bremeno. Tvrdia, že súd jednoznačne nevykonal dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností pre rozhodnutie v súdnom konaní.

2.4 Odvolatelia ďalej poukázali na porušenie ich práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, práva na vyrovnanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami zo strany súdu a porušenie zákazu prekvapivých súdnych rozhodnutí, čím došlo k nesprávnemu procesnému postupu súdu prvej inštancie, ktorý im znemožnil vykonávať ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie sa podľa odvolateľov vôbec bližšie nevyrovnal s otázkou ich dobromyseľnosti nad rámec posúdenia, že sa prevod neuskutočnil právne perfektným spôsobom v rámci kúpnej zmluvy z 19. apríla 1989. V odôvodnení rozsudku takisto úplne chýba akákoľvek zmienka o jednom z podstatných argumentov odvolateľov, a to že žalovaný sa nijako nevyjadril k tomu, že je nelogické, aby predávajúci mali v úmysle predáť rodinný dom, hospodárske budovy a studňu, pokiaľ by mali záujem ďalej vlastniť alebo užívať pozemok zastavaný týmito stavbami, ako aj pozemok, cez ktorý vedie jediná prístupová cesta k rodinnému domu, prístup do hospodárskych objektov a k studni. Na tieto súvislosti odvolatelia opakovane poukazovali. Odvolatelia citovali rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 4Cdo/10/2020 a ustálenú rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04, IV. ÚS 358/09, II. ÚS 200/09), podľa ktorých je súčasťou práva na spravodlivý proces právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Zdôraznili, že hoci súd nemusí dať odpoveď na každú poznámku, musí reagovať na podstatné a relevantné argumenty, najmä ak sú pre rozhodnutie rozhodujúce. V tomto prípade to sú argumenty preukazujúce dobromyseľnosť odvolateľov špecifikované v článku III odvolania a argument, že prevod rodinného domu bez zastavaného a okolitého pozemku je nelogický. Odvolatelia sú presvedčení, že rozhodnutie, ktorým po viac ako dvadsiatich rokoch preukázateľne nerušenej držby a po splnení podmienok vydržania nie je držiteľom uznané vlastnícke právo, je bezpochyby prekvapivé rozhodnutie. Intenzita vyššie popísaných pochybení je natoľko významná, že konanie je voči nim nespravodlivé.

2.5 Žalobcovia navrhli, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo aby rozsudok zmenil tak, že určí, že žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi (1/1) nehnuteľností: pozemku registra „C“, parc. č. 297 o výmere 195 m², druh pozemku: záhrada; pozemku registra „C“, parc. č. 299/2 o výmere 255 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie; a pozemku registra „C“, parc. č. 299/4 o výmere 201 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, evidovaných Okresným úradom Dunajská Streda, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie F.. Navrhli, aby bol žalovaný povinný nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100 %.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, odvolatelia nepreukázali úhradu kúpnej ceny za sporné pozemky, pričom on sám nebol účastníkom predaja domu v roku 1989. Zdôraznil, že odvolatelia neposkytli žiadne dôkazy o úhrade kúpnej ceny ani o ich dobromyseľnosti, a naopak, on ich v roku 2008 písomne oslovil. Podľa žalovaného sú tvrdenia odvolateľov o tom, že dedičia po predávajúcich nemali vedomosť o existencii predaného domu a že boli prekvapení, že by mali byť vlastníckymi pozemku pod predaným rodinným domom sú nezmysly. V tom čase (v r. 2008) ešte žijúci predávajúci (spoludedičia) práve spoločne tvrdili, že predali iba dom bez pozemku. Odvolatelia nepreukázali súdu uhrádzanie daní za sporné nehnuteľnosti ako tvrdia, predložené platobné výmery nekorešponujú so spornými pozemkami. Argumentáciu odvolateľov o ich dobromyseľnosti a ústnych dohodách žalovaný považuje za nepodloženú, pričom zdôraznil, že súd prvej inštancie správne aplikoval zásadu „bdelým patria práva“, pretože odvolatelia mali svoje právo uplatniť v čase, kým im nezaniklo. Rozhodnutie súdu zamietnuť výsluch svedkov – dedičov po účastníkoch predaja a kúpy domu, ktorí boli v čase predaja maloletí, považuje za správne a hospodárne, keď uviedol, že aj on - žalovaný bol tiež dedičom jedného z účastníkov predaja domu, o ktorom nevedel nič a kúpnu zmluvu videl prvýkrát v prílohe žaloby. K námietke odvolateľov, ktorí sa domáhali vyjadrenia žalovaného, či má logiku aby predávajúci mali

v úmysle predať dom, pokiaľ by mali v záujme vlastníť a/alebo užívať pozemok pod domom uviedol, že mu neprislúcha komentovať vôľu zosnulých príbuzných. Dnes logické veci sa nemuseli javiť v čase predaja (v ostatnom neslobodnom a bezprávnom režime) logickými. Odmietol tvrdenia o nesprávnom procesnom postupe súdu a porušení práva na spravodlivý proces a poukázal na dostatočný čas, ktorý súd poskytol odvolateľom na získanie kľúčového dôkazu. Žalovaný navrhol odvolaciemu súdu potvrdiť napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

4. Ďalšie vyjadrenia strán sporu odvolaciemu súdu neboli doručené.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C. s. p.), oprávnenou stranou sporu (§ 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 C. s. p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C. s. p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) C. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 C. s. p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C. s. p.), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 C. s. p.), viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 C. s. p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p. a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 C. s. p.), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

6. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo určenie, že žalobcovia ako spoluvlastníci stavby súpisné číslo XX - rodinného domu stojaceho na parcele č. 299/2, zapísaného na liste vlastníctva č. XXX pre obec a katastrálne územie F., okres Dunajská Streda vydržaním nadobudli vlastníctvo k pozemkom na parcelách registra „C“ s parcelným č. 297, záhrady vo výmere 195 m², č. 299/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 255 m² a č. 299/4 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 201 m², zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie a obec F., okres Dunajská Streda (v ďalšom texte „sporné pozemky“ alebo „sporné nehnuteľnosti“).

7. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý žalobu zamietol, pretože dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali zákonný predpoklad vydržania, a to že by boli dobromyseľnými držiteľmi sporných nehnuteľností a nepreukázali, že by predchádzajúcim vlastníkom rodinného domu vzniklo právo osobného užívania k sporným pozemkom, ktoré by následne prešlo na žalobcov a ktoré by sa následne zmenilo na vlastnícke právo od 01.01.1992 podľa ustanovenia § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

8. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 C. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Podľa ustanovenia § 387 ods. 2 C. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a obsahu spisového materiálu vo veci, dospel odvolací súd k záveru, že sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím, pričom konštatuje správnosť jeho dôvodov. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a z dôvodu vyrovnania sa s odvolacími námietkami žalobcov uvádza nasledovné:

11. Odvolací súd predovšetkým konštatuje, že súd prvej inštancie správne zameral svoje dokazovanie na zistenie vo veci relevantných skutočností, teda najmä, či žalobcovia splnili zákonné podmienky pre vydržanie sporných pozemkov - išlo najmä o zistenie dobromyseľnosti žalobcov, že im vlastnícke právo k sporným pozemkom patrí. Súd prvej inštancie súčasne vykonal dokazovanie aj na zistenie, či žalobcom prípadne vzniklo vlastnícke právo k sporným pozemkom v dôsledku zmeny práva osobného užívania pozemku na vlastníctvo fyzickej osoby podľa § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

K preskúmaniu podmienok vydržania odvolací súd uvádza nasledovné:

12. Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

13. Podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

14. Podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

15. Podľa § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka takto nemožno nadobudnúť vlastníctvo k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom vlastníctva, alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb (§ 125 Občianskeho zákonníka).

16. Citované ustanovenie § 134 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe inej skutočnosti ustanovenej zákonom. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Okrem spôsobilého predmetu vydržania a spôsobilého subjektu vydržania základnými predpokladmi vydržania sú oprávnená držba a nepretržitosť tejto oprávnenej držby počas celej zákonom ustanovenej doby. V zmysle § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Aj Ústavný súd SR vo svojom náleze č. III. ÚS 468/2022 zo dňa 24. novembra 2022 konštatoval, že „Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby je vždy potrebné skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol“.

17. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia podrobne zaoberal tým, či sú na strane žalobcov splnené podmienky vydržania nehnuteľností vyžadované zákonodarcom vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami, pričom dospel k záveru, že vzhľadom na všetky okolnosti nemohli byť žalobcovia dobromyseľní v tom, že im sporné pozemky vlastnícky patria a uzavrel, že podmienky vydržania sporných nehnuteľností žalobcami splnené neboli. S týmto záverom prvoinštančného súdu sa odvolací súd stotožňuje v celom rozsahu a dodáva nasledovné:

18. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobcovia ako kupujúci uzatvorili dňa 19. apríla 1989 so spoluvlastníkmi nehnuteľnosti – rodinného domu kúpnu zmluvu obsiahnutú v Notárskej zápisnici č. N 64/89, Nz 64/89, spísanej na vtedajšom Štátnom notárstve v Dunajskej Strede, predmetom ktorej bola kúpa nehnuteľnosti v katastrálnom území F., vedenej na liste vlastníctva č. XXX, a to rodinného domu č. s. XX na parcele č. 299. V kúpnej zmluve je výslovne uvedené že „Plocha pod domom nie je predmetom prevodu, nakoľko podľa výpisu z pozemkovej knihy tvorí vlastníctvo čsl. štátu, a podľa potvrdenia MNV v F. predmetnému pozemku bude zriadené právo užívania pozemku v prospech nadobúdateľov.“

19. Žalobcovia vo svojom odvolaní poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 13.05.2024 sp. zn. 1VCdo/1/2024, publikovaný pod č. 15/2024 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 2/2024, ktorým prišlo k zjednoteniu rozhodovacej praxe súdov v otázkach vydržania. Citovali odôvodnenie uvedeného rozsudku, podľa ktorého: „... (pozn. Veľký senát najvyššieho súdu) rešpektoval účel vydržania, ktorým je uvedenie do súladu dlhodobého faktického stavu nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. ... Nedostatok právneho titulu (napr. ústna kúpna zmluva nehnuteľnosti) preto pre účely vydržania nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby, resp.

nedobromyseľnosť držiteľa, keď tak, môže byť (iba) jedným z dôkazov preukazujúcich oprávnenosť držby, resp. dobromyseľnosť držiteľa. V zhode s názorom ústavného súdu pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pri tom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi.“ Súd prvej inštancie v rámci právneho posúdenia splnenia podmienky dobromyseľnosti podľa žalobcov opomenul, že v zmysle právnej úpravy a vyššie uvedenej rozhodovacej praxe nie je potrebné preukázanie konkrétneho titulu držby, ani nie je potrebné splnenie všetkých zákonných požiadaviek na právne úkony uskutočňujúce vydržateľmi a nezohľadnil ani viaceré objektívne skutočnosti preukazujúce splnenie podmienky dobromyseľnosti zo strany odvolateľov, čím došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu podmienok vydržania.

20. Vo vzťahu k uvedenej námietke žalobcov odvolací súd zdôrazňuje, že skutkové okolnosti veci z citovaného rozsudku Najvyššieho súdu SR sa odlišovali od veci preskúmvanej v tomto odvolacom konaní podstatným spôsobom. Okolnosti veci preskúmvanej najvyšším súdom - skutková situácia, vychádzala zo zistenia, že pôvodní žalobcovia začali v roku 1982 sporné nehnuteľnosti užívať na základe ústnej kúpy, ktorá bola potvrdená svedeckou výpoveďou, svedok potvrdil tiež vyplatenie kúpnej ceny. Najvyšší súd v citovanom rozhodnutí riešil právnu otázku, „či môžu byť splnené podmienky vydržania (aj) bez existencie písomného nadobúdacieho úkonu (v okolnostiach danej veci na základe ústnej kúpnej zmluvy, pozn.)“. Veľký senát najvyššieho súdu v citovanom rozhodnutí vyslovil právny názor, podľa ktorého „Právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“ Z citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vyplýva, že tam sporné parcely boli predmetom ústne uzavretej kúpnej zmluvy za preukázanú kúpnu cenu. Právni predchodcovia žalobcov vo veci preskúmvanej najvyšším súdom nadobudli nehnuteľnosti v dobrej viere ako kúpu kúpnu zmluvou uzatvorenou ústne, uhradili za ne sumu 12 000 Kčs, držba bola nerušená a trvala viac ako 10 rokov, a na uvedenom skutkovom základe preto súd vyslovil, že ich držba bola oprávnená a dobromyseľná, vo viere, že im nehnuteľnosti patria. Skutočnosť, že nedošlo k perfektnej, teda k platnej kúpnej zmluve, na posudzovanie oprávnenosti tejto držby nemalo podstatný vplyv.

21. V predmetnej, v tomto odvolacom konaní preskúmvanej veci, súd prvej inštancie zistil nespochybniteľnú skutočnosť, vyplývajúcu z kúpnej zmluvy uzavretej formou notárskej zápisnice medzi právnymi predchodcami žalovaného ako predávajúcimi a žalobcami ako kupujúcimi, že predmetom kúpy nebol pozemok („plocha“) pod rodinným domom (len ktorý bol predmetom kúpy). V kúpnej zmluve je jednoznačne a zrozumiteľne uvedené, že vlastníkom pozemku pod rodinným domom je čl. štát. Nie je preto v súlade s logikou tvrdenie žalobcov, že svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom odvodzujú od ústnej dohody s predávajúcimi, ktorú uzavreli mimo rámca kúpnej zmluvy zo dňa 19. apríla 1989. Najneskôr z obsahu kúpnej zmluvy zo dňa 19. apríla 1989 sa žalobcovia dozvedeli, že predávajúci nie sú vlastníkami sporných pozemkov. Nie je preto možné uveriť ich tvrdeniu, že uzavreli ústnu kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli sporné pozemky, ktorých vlastníkami preukázateľne neboli predávajúci spoluvlastníci rodinného domu, za tieto pozemky ich nevlastníkom zaplatili kúpnu cenu a následne sa domnievali, že sa stali vlastníkami sporných pozemkov. Žalobcovia pritom nepreukázali ani uzavretie ústnej kúpnej zmluvy ani tvrdené zaplatenie kúpnej ceny, ktorú ani nešpecifikovali. Naviac, samotní žalobcovia v odvolaní uvádzajú, že predávajúci im zároveň tvrdili, že ide o ich pozemky a že k pozemkom majú právo osobného užívania. Žalobcovia ďalej v odvolaní poukázali na potvrdenie vtedajšieho Miestneho národného výboru v F. zo dňa 05.04.1989, že sporné pozemky im budú v súvislosti s kúpou rodinného domu a príslušenstva pridelené do trvalého užívania, nemali preto dôvod sa domnievať, že by tvrdenia predávajúcich boli nepravdivé. Z uvedeného je zrejmé, že odvolatelia si zamieňajú vlastnícke právo s právom osobného užívania a faktickým užívaním ako takým, aj z ich odvolania však jednoznačne vyplýva, že neboli dané žiadne objektívne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť ich dobromyseľnosť vo vzťahu k vlastníctvu sporných pozemkov, keď predávajúci preukázateľne predávali výlučne rodinný dom a samotní predávajúci informovali žalobcov, že pozemky užívajú – nie vlastnia – nie je teda zrejmé, na základe akej objektívnej skutočnosti mohli nadobudnúť žalobcovia presvedčenie, že sa stali vlastníkami sporných pozemkov. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že potvrdenie Miestneho národného výboru, na ktoré sa žalobcovia odvolávajú je bez právneho významu, pretože ako je uvedené ďalej, orgánom, ktorý rozhodoval o pridelení pozemkov do osobného užívania bol v tom čase

Okresný národný výbor. Rozdiel medzi citovaným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR a preskúmaným rozhodnutím v tomto odvolacom konaní spočíva práve v tom, že dobromyseľnosť žalobcov v konaní preskúmanom najvyšším súdom bola odvodená od preukázanej kúpnej zmluvy uzavretej ústne, pričom vlastníctvo tam uvedených predávajúcich (a ich predchodcov) vyplývalo z pozemnoknižných zápisov, resp. nespochybnených predchádzajúcich kúpnych zmlúv. Kupujúci v tom prípade, i keď len na základe ústne uzatvorenej kúpnej zmluvy a preukázateľne zaplatenej kúpnej ceny sa tak dôvodne domnievali o riadne uskutočnenej kúpe s tým, že kupujú nehnuteľnosti od vlastníkov. Predmetom právneho posúdenia najvyšším súdom bola len forma (ústne) uzavretej kúpnej zmluvy vo vzťahu k dobromyseľnosti držiteľov (kupujúcich). Vo veci, ktorá je predmetom tohto odvolacieho prieskumu však žalobcovia mali jednoznačnú vedomosť o tom, že spoluvlastníci rodinného domu na strane predávajúcich nie sú vlastníkami sporných pozemkov. Nemožno preto ustáliť, že v čase uchopenia držby sporných pozemkov boli vnútorne presvedčení – dobromyseľní v tom, že sporné pozemky sú ich vlastníctvom. Táto skutočnosť však nie je jedinou okolnosťou, z ktorej možno vyvodiť, že žalobcovia sa necítili byť vlastníkami sporných pozemkov, a teda ich dobromyseľnosť nebola daná. Ide predovšetkým o ich žiadosť zo dňa 22.08.1990 adresovanú vtedajšiemu Miestnemu národnému výboru v F. o kúpu pozemkov na parcelách č. 297, 298, 299, teda sporných pozemkov. Je jednoznačné, že žalobcovia by o túto kúpu nežiadali, pokiaľ by boli presvedčení o tom, že sú vlastníkami predmetných pozemkov. Uvedené skutočnosti tvoria dostatočný podklad pre správny záver prvoinštančného súdu, že žalobcovia s poukazom na všetky tieto okolnosti veci neboli v čase vstupu do držby sporných nehnuteľností dobromyseľní, nešlo teda o držbu oprávnenú.

22. Ďalšie okolnosti, ktoré podľa žalobcov nasvedčovali ich dobromyseľnosti nie sú pre rozhodnutie veci – vzhľadom k vyššie uvedenému, podstatné: námietky žalobcov o tom, že predávajúci, resp. ich právni nástupcovia si viac ako 20 rokov na predmetné nehnuteľnosti nerobia žiadne vlastnícke ani iné nároky; právni nástupcovia predávajúcich si minimálne do roku 2008 neboli vedomí skutočnosti, že by mali byť vlastníkami sporných pozemkov; vyjadrenia žalovaného, že keď si sporné pozemky nevybavili žalobcovia, vybavil si ich on; nedáva žiadnu logiku, aby predávajúci mali v úmysle predáť rodinný dom, hospodárske budovy a studňu, pokiaľ by mali záujem ďalej vlastníť a/alebo užívať pozemok zastavaný rodinným domom, hospodárskymi budovami a studňou; odvolatelia sa o pozemok riadne starali a uhrádzali daň z nehnuteľnosti; nik z predávajúcich počas svojho života žiadnym spôsobom nespochybňoval nadobudnutie sporných pozemkov odvolateľmi.

K žalobcami tvrdenému vzniku vlastníckeho práva k sporným pozemkom podľa prechodných ustanovení Občianskeho zákonníka účinných od 01. januára 1992 odvolací súd uvádza nasledovné:

23. Podľa § 198 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy, právo osobného užívania pozemkov slúži na to, aby si občania na pozemkoch, ku ktorým sa právo zriadi, mohli vystavať rodinný domček, rekreačnú chatu alebo garáž alebo zriadiť záhradku; toto právo možno zriadiť aj k pozemkom, na ktorých sú už tieto stavby vystavané alebo záhradky zriadené. Právo osobného užívania nie je časovo obmedzené a prechádza na dediča.

24. Podľa § 202 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy, právo osobného užívania pozemku nemožno zmluvne prevádzať. Prechod práva užívania zastavaného pozemku pri prevode stavby upravuje ustanovenie § 218.

25. Podľa § 205 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy, rozhodnutím o pridelení pozemku do osobného užívania vznikne občanovi právo, aby sa s ním uzavrela dohoda o osobnom užívaní pozemku. Rozhodnutie vydáva okresný národný výbor.

26. Podľa § 205 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy, na podklade pridelenia pozemku do osobného užívania alebo na základe toho, že občanovi vzniklo právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní podľa ustanovenia § 135a ods. 2 uzavrie dohodu o zriadení práva osobného užívania s občanom národný výbor alebo organizácia, ktoré majú pozemok v správe, alebo organizácia, ktorá je vlastníkom pozemku. Dohoda musí mať písomnú formu; je k nej potrebná registrácia štátnym notárstvom. Právo osobného užívania pozemku vznikne registráciou dohody na štátnom notárstve.

27. Podľa § 218 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy, s prevodom vlastníctva k stavbe zriadenej na pozemku prechádza na nadobúdateľa stavby i právo osobného užívania pozemku.

28. Podľa § 135a ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy, ak ide o pozemok alebo jeho časť, ktorý má občan nepretržite v držbe (§ 132a ods. 1) desať rokov a ku ktorému by sa inak mohlo zriadiť právo osobného užívania (§ 199 ods. 1), nadobúda vlastníctvo k pozemku alebo k jeho časti štát; občan nadobúda právo, aby sa s ním uzavrela dohoda o osobnom užívaní pozemku v rozsahu uvedenom v § 200. Ak výmera pozemku je väčšia než najvyššia prípustná výmera podľa § 200 a ak podľa územného plánu alebo územného rozhodnutia možno prenechať do osobného užívania viac častí tohto pozemku, má občan právo vybrať si len jednu z týchto častí, ku ktorej sa potom ako k samostatnému pozemku dohodou zriadi právo osobného užívania.

29. Podľa § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka (Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 1992) právo osobného užívania pozemku vzniknuté podľa doterajších predpisov, ktoré trvá ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona, mení sa dňom účinnosti tohto zákona na vlastníctvo fyzickej osoby. Ustanovenie § 8 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku tým nie je dotknuté.

30. Podľa § 872 ods. 4 Občianskeho zákonníka (Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 1992) ak právo osobného užívania k zastavanému alebo nezastavanému pozemku vzniklo manželom, stávajú sa dňom účinnosti tohto zákona bezpodielovými spoluvlastníkmi pozemku, pokiaľ ich bezpodielové spoluvlastníctvo trvá; ak zaniklo, stávajú sa podielovými spoluvlastníkmi rovným dielom.

31. Podľa § 872 ods. 5 Občianskeho zákonníka (Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 1992) ak pred dňom účinnosti tohto zákona vzniklo občanovi právo, aby s ním bola uzavretá dohoda o osobnom užívaní pozemku, ale do účinnosti tohto zákona už nedošlo k dohode, prípadne k jej registrácii právoplatným rozhodnutím štátneho notárstva, vzniká oprávnenému právo na uzavretie kúpnej zmluvy k pozemku, ktorého sa týkalo rozhodnutie o pridelení pozemku do osobného užívania. Ak oprávnený neuplatní svoje právo do jedného roka od účinnosti tohto zákona, právo zanikne. Ak k uzavretiu kúpnej zmluvy nedôjde, nie je dotknuté právo na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl.).

32. V zmysle citovaného ustanovenia § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka by vlastnícke právo k sporným pozemkom mohlo priamo zo zákona vzniknúť žalobcom len za predpokladu, že k týmto pozemkom im vzniklo právo osobného užívania pozemku pred 01. januárom 1992 podľa dovtedajších predpisov, teda podľa citovaných ustanovení § 205 ods. 1, 2 alebo § 218 ods. 1 v tom čase účinného Občianskeho zákonníka.

33. Ako vyplýva z vyššie citovaných zákonných ustanovení, právo osobného užívania pozemku občanovi vzniklo na základe rozhodnutia vtedajšieho Okresného národného výboru o pridelení pozemku do osobného užívania a následnom uzatvorení dohody o osobnom užívaní pozemku; právo osobného užívania pozemku však vzniklo až po registrácii dohody na štátnom notárstve. Žalobcovia však nepredložili ani rozhodnutie o pridelení pozemku do osobného užívania, ani dohodu o osobnom užívaní pozemku, ani rozhodnutie o registrácii štátnym notárstvom. Nepredložili žiaden dôkaz ani o tom, že by právo osobného užívania sporných pozemkov vzniklo ich právnym predchodcom – predávajúcim rodinný dom, nie je teda namieste uvažovať ani o aplikácii citovaného ustanovenia § 218 ods. 1 v tom čase účinného Občianskeho zákonníka.

34. Z uvedeného je zrejmé, že žalobcovia nepreukázali, že by im vzniklo právo osobného užívania pozemku pred 01. januárom 1992 podľa v tom čase účinnej právnej úpravy, vlastnícke právo k sporným pozemkom preto nevzniklo ani na základe citovaného ustanovenia § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako správne konštatoval súd prvej inštancie.

35. K námietke žalobcov, podľa ktorej súd prvej inštancie nevykonal výsluch nimi navrhnutých svedkov odvolací súd poukazuje predovšetkým na ustanovenie § 185 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Je úlohou súdu ustáliť, ktoré skutkové tvrdenia sú pre rozhodnutie o veci relevantné, ktoré z relevantných tvrdení sú sporné, ktoré považuje za nesporné

a ktoré je potrebné dokazovať. Odvolací súd tu dáva do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 262/2009 zo dňa 18. augusta 2010, ktorý konštatoval, že „súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. K procesným právam strany sporu nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia“ (porovnaj aj uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/26/2017 zo dňa 06. marca 2017 a 9Cdo/256/2020 zo dňa 24. októbra 2022). V tejto súvislosti je potrebné dodať, že z práva na spravodlivé súdne konanie síce vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na odsek 40 odôvodnenia napadnutého rozsudku, v rámci ktorého súd prvej inštancie vysvetlil, prečo nevykonal výsluch žalobcami navrhnutých svedkov. Odvolací súd sa stotožňuje s uvedenými dôvodmi a dodáva, že vzhľadom k dôkazom zisteným z listinných dôkazných prostriedkov v prípade navrhnutých svedeckých výpovedí nešlo o také dôkazné prostriedky, ktoré by priniesli relevantné skutkové zistenia, spôsobilé preukázať dobromyseľnosť žalobcov vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam.

36. Podľa žalobcov bolo porušené ich právo na riadne odôvodnenie rozsudku, právo na vyrovnanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami zo strany súdu a došlo aj k porušeniu zákazu prekvapivých rozhodnutí, keď podľa žalobcov rozhodnutie, ktorým po viac ako dvadsiatich rokoch preukázateľne nerušenej držby a po splnení podmienok vydržania nie je držiteľom uznané vlastnícke právo, je bezpochyby možné považovať za prekvapivé rozhodnutie.

37. Odvolací súd aj s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nezistil opodstatnenosť uvedenej odvolacej námietky. Súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre posúdenie a rozhodnutie o žalobou uplatnenom nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam, dôsledne sa riadil pre vec relevantnými zákonnými ustanoveniami, ktoré na zistený skutkový stav správne aplikoval. Odvolací súd v procesnom postupe súdu prvej inštancie nezistil porušenie práva žalobcov na spravodlivý proces, prvoinštančný súd svoje rozhodnutie zrozumiteľne, logicky odôvodnil, pričom postupoval v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C. s. p., vyrovnal sa aj s relevantnými námietkami žalobcov v konaní. Odvolací súd tu opakuje, že vykonaným dokazovaním nebola preukázaná dobromyseľnosť žalobcov, nerušená držba sporných pozemkov na splnenie podmienok vzniku vlastníckeho práva nepostačuje, nie je možné súhlasiť so žalobcami, že ide o prekvapivé rozhodnutie.

38. Z uvedeného je zrejmé, že odvolacie námietky žalobcov nie sú dôvodné, uplatnené odvolacie dôvody neboli naplnené, odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, vrátane závislého výroku o náhrade trov konania, voči ktorému žalobcovia nevzniesli osobitné námietky, postupom podľa citovaného ustanovenia § 387 ods. 1, 2 C. s. p. ako vecne správny potvrdil.

39. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný v celom rozsahu, má preto voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p., aj vzhľadom na to, že tu neboli dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne náhradu trov konania nepriznať (§ 257 C. s. p.). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

40. Senát odvolacieho súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednomyseľne (§ 393 ods. 2 posledná veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).